

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2021/2022

**STAV ZABEZPEČENIA A REALIZÁCIE
CELOSLOVENSKEHO TESTOVANIA ŽIAKOV 5. ROČNÍKA
V ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH V ŠKOLSKOM ROKU**

2021/2022 V SR

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

**Stav zabezpečenia a realizácie
celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka
v základných školách v školskom roku
2021/2022 v SR**

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

Mgr. Zuzana Eretová
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.

OBSAH

1 HLAVNÉ ZISTENIA	4
2.1 Iné zistenia súvisiace s predmetom školskej inšpekcie.....	6
2 ZÁVERY	7
3 ODPORÚČANIA A PODNETY	7
3.1 Odporúčania na úrovni školy.....	7
3.2 Odporúčania na úrovni systému	7

1 HLAVNÉ ZISTENIA

Tematické inšpekcie s cieľom zistiť stav zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka boli vykonané v **112** základných školách (ZŠ), z nich bolo **99** štátnych, **9** cirkevných a **4** súkromné. Vyučovací jazyk slovenský (VJS) malo **103** škôl a **9** vyučovací jazyk maďarský (VJM). V mestách sídlilo 58 a na vidieku 54 subjektov.

Monitoring sa v školách cielene zameril na písomnú formu testovania predmetov matematika (MAT), slovenský jazyk a literatúra (SJL), maďarský jazyk a literatúra (MJL) v skupinách intaktných žiakov. Školskí inšpektori kontrolovali organizačné zabezpečenie a realizáciu testovania žiakov v papierovej forme a dodržanie pokynov pre výber školských koordinátorov i administrátorov.

Z celkového počtu **4 324** evidovaných žiakov 5. ročníka vo vybraných ZŠ sa testovania zúčastnilo **3 865** v **371** skupinách (z nich **85 skupín žiakov so zdravotným znevýhodnením**), z nich **5** skupín vytvorili na elokovanom pracovisku (EP). Neprítomnosť **459** žiakov na testovaní bola odôvodnená zdravotnými a rodinnými dôvodmi (193), plnením povinnej školskej dochádzky mimo územia Slovenskej republiky (113), prestupom na inú školu (6), účasťou na športovom sústreďení (1), reprezentáciou (1), pobytom v zahraničí (3), pobytom v reedukačnom zariadení (1) a v liečebnom sanatóriu (1). Z dôvodu zdravotného znevýhodnenia (*mentálneho postihnutia*) sa testovania nezúčastnilo 28 žiakov a 18 z dôvodu neovládania štátneho jazyka (*žiaci odídenci z Ukrajiny*). Neprítomnosť 46 žiakov v deň testovania zákonní zástupcovia neoznámili (z nich až 36 žiakov v 3 ZŠ¹ v Košickom kraji) a 48 žiaci boli podľa vyjadrení pedagógov záškoláci (až 46 žiakov v 4 ZŠ² v Košickom kraji).

Riaditelia kontrolovaných škôl k príprave a k organizačnému zabezpečeniu administrácie testov pristupovali prevažne zodpovedne. Testovanie v ZŠ organizovali **115** školskí **koordinátori** (z nich 1 na EP) prevažne zástupcovia riaditeľov škôl (59) alebo členovia pedagogického zboru (51). Výber **495** školských **administrátorov** sa realizoval väčšinou v súlade so stanovenými pokynmi, nedostatky v tejto oblasti sa vyskytli v 1 ZŠ³, v ktorej nedodrжали kritériá pre výber administrátorov (*administrátor mal aprobáciu na prvý stupeň*) a neurčili náhradných administrátorov. Administrátori sa zúčastnili školenia, ktoré organizovali školskí koordinátori, avšak v jednej škole⁴ bolo zrealizované po termíne stanovenom v pokynoch vypracovaných Národným ústavom certifikovaných meraní (NÚCEM) a v jednom subjekte⁵ ho koordinátorka nezorganizovala vôbec. Inštrukcie prípravnej fázy testovania týkajúce sa informovania rodičov a žiakov, prípravy odpovedových hárkov, zoznamov a zasadacích poriadkov testovaných žiakov školy prevažne dodržali, nedostatky sa vyskytli v jednom subjekte⁶, kde nezverejnili základné informácie a harmonogram testovania v priestoroch kmeňových tried 5. ročníkov. Podporu žiakom so zdravotným znevýhodnením zabezpečovali **28 asistenti**. Administrátori prevažne dodržaním stanovených úloh a povinností spolu s **externým dozorom** (**339** učiteľov z iných ZŠ) zabezpečili objektívny priebeh

¹ ZŠ Jánosa Erdélyiho s VJM – Erdélyi János Alapiskola, Fábryho 36, Veľké Kapušany Nagykapos (4 žiaci); ZŠ, Ľ. Podjavorinskej 1, Košice (6 žiakov); ZŠ, Komenského 707/4, Sečovce (26 žiakov)

² ZŠ Jánosa Erdélyiho s VJM – Erdélyi János Alapiskola, Fábryho 36, Veľké Kapušany Nagykapos (18 žiakov); ZŠ s materskou školou, Školská 3, Pavlovce nad Uhom (17 žiakov); ZŠ, Ľ. Podjavorinskej 1, Košice (7 žiakov); ZŠ, Komenského 707/4, Sečovce (4 žiaci)

³ ZŠ, Pavilón B, Školská 26, Pribeta

⁴ ZŠ, Nám. Štefana Kluberta 10, Levoča

⁵ ZŠ, Pavilón B, Školská 26, Pribeta

⁶ ZŠ, Nám. Štefana Kluberta 10, Levoča

testovania. V jednom subjekte⁷ nezodpovedal počet vyučujúcich z iných ZŠ určených ako externý dozor počtu vytvorených skupín žiakov.

Zásielky testov z MAT, zo SJL a z MJL boli do škôl dodané neporušené a úplné okrem dvoch ZŠ. V jednej z nich⁸ zásielka neobsahovala testy z MAT a SJL pre žiaka s poruchami aktivity a pozornosti. V ďalšej škole⁹ pri rozbalení balíkov s testami z MAT sa zistilo, že nemali dostatočný počet testov formy A (chýbal pre 1 žiaka), boli doplnené kopírovaním. Až počas prestávky po skončení administrácie testov z MAT riaditeľka školy uviedla, že ďalšie testy z MAT boli vložené do plastovej bezpečnostnej obálky bez označenia kódu školy, verzie, čísla od – do, názvu a adresy školy. Obdobne boli zabalené aj testy zo SJL prevyšujúce počet 62 ks. Počas otvárania zásielok boli vo väčšine škôl prítomné len poverené osoby. V jednom kontrolovanom subjekte¹⁰ sa testovania zúčastnili zástupca rady školy i zástupca rady rodičov. Účasť zamestnancov Regionálneho úradu školskej správy (RÚŠS) na testovaní nebola zaznamenaná.

Harmonogram otvárania a kontroly testových zásielok, pokyny ich ukladania v zabezpečenom priestore u riaditeľa školy a tiež časový harmonogram testovania koordinátori takmer vo všetkých subjektoch dodržali. Administrácia testov sa realizovala vo vhodne upravených priestoroch tried. Koordinátori, administrátori a externý dozor postupovali spravidla v súlade s inštrukciami NÚCEM. Napriek tomu sa v činnosti niektorých školských koordinátorov vyskytlo viacero pochybení. V 1 ZŠ¹¹ nezabezpečili vhodnú úpravu učebne na testovanie – žiacke lavice neboli rozmiestnené podľa schémy uvedenej v pokynoch a neuložili plastovú bezpečnostnú obálku s odpoveďovými hárkami k testu z MAT v zabezpečenom priestore školy v určenom čase. V inom subjekte¹² nezobierali všetky testovacie nástroje od administrátorov ihneď po ukončení každej časti testovania. V ďalšej ZŠ¹³ nezapečatili originály odpoveďových hárkov žiakov so zdravotným znevýhodnením v predmetoch MAT a SJL v bielej obálke v súlade s pokynmi. V inej škole¹⁴ koordinátorka bola prítomná v triede po celú dobu testovania napriek tomu, že mala aprobáciu na vyučovanie testovaných predmetov na prvom stupni ZŠ, vstupovala do kompetencií administrátorky tým, že aktívne vykonávala spolu s ňou dozor nad žiakmi, zadávala im pokyny, sporadicky v rozpore s pokynmi zadanými administrátorkou. Viaceré nedostatky v činnosti administrátorov¹⁵ súviseli napr.: s neposkytnutím času na oboznámenie sa s testom z MAT žiakom pred samotnou administráciou; častým narúšaním priamej práce žiakov viacnásobným opakovaním už zadaných inštrukcií alebo ich upozorňovaním na zostávajúci čas k ukončeniu administrácie testov (z MAT i zo SJL) nad rámec pokynu; nedohliadnutím, aby mal každý žiak prepísané odpovede z testu do odpoveďového hárka; neprečítaním príslušného úvodného textu pred písaním testu z MAT; nezabezpečením striedania ekvivalentných foriem testov medzi lavicami vedľa seba; nezadaním pokynu žiakom na číslovanie úloh z MAT pri ich riešení do papiera na pomocné výpočty, či nenapísaním mena a priezviska žiaka na testy z MAT a zo SJL. Učitelia vykonávajúci externý dozor si nie vždy povinnosti vyplývajúce z ich úloh dôsledne plnili, niekde nepostrehli pochybenia v činnosti školských administrátorov. Administrácia testov sa realizovala bez rušivých momentov. Počas

⁷ ZŠ Andreja Kmeťa, M. R. Štefánika 34, Levice (testovania sa zúčastnili 4 vyučujúci z iných ZŠ ako externý dozor, pričom v škole bolo vytvorených 5 skupín žiakov).

⁸ ZŠ, P. Jilemnického 1813/1, Zvolen

⁹ ZŠ Andreja Kmeťa, M. R. Štefánika 34, Levice

¹⁰ ZŠ L. Novomeského, Rúbanisko II 3709, Lučenec

¹¹ ZŠ Andreja Kmeťa, M. R. Štefánika 34, Levice

¹² ZŠ, Májové námestie 1, Prešov

¹³ ZŠ, Námestie Štefana Kluberta 10, Levoča

¹⁴ ZŠ s materskou školou, Lakšárska Nová Ves 397

¹⁵ ZŠ Andreja Kmeťa, M. R. Štefánika 34, Levice; ZŠ, Clementisova 616/1, Kysucké Nové Mesto; ZŠ, Májové námestie 1, Prešov; ZŠ, Námestie Štefana Kluberta 10, Levoča; ZŠ s materskou školou, Lakšárska Nová Ves 397

testovania žiaci pracovali prevažne samostatne. Vypracovanie testu o 15 a viac minút skôr, ako uplynul čas vyhradený na testovanie, ukončilo v sledovaných skupinách z predmetu MAT 477 žiakov (z 1 256), zo SJL 1 039 žiakov (z 1 153) a z MJL 83 (z 99 žiakov). V jednom subjekte¹⁶ nevyčlenením učebne pre žiakov, ktorí skončili vypracovávanie testov skôr a nezabezpečením stále prítomného dozoru na príľahlých chodbách, neposkytli možnosť jednotlivcom opustiť triedu pri skoršom ukončení administrácie testu. Zber odpovedových hárkov z jednotlivých testovaných predmetov sa vo väčšine ZŠ realizoval stanoveným spôsobom uvedeným v pokynoch. Po ukončení testovania školskí koordinátori a administrátori pripravili v súlade s určenými inštrukciami spätné zásielky a vyplnili Protokol o priebehu testovania a Dotazník o priebehu testovania.

Štátna školská inšpekcia v 7 ZŠ¹⁷ zistila nedostatky súvisiace najmä s nedôsledným oboznámením sa koordinátorov a administrátorov s príslušnými pokynmi. Riaditeľom kontrolovaných subjektov, v ktorých boli zistené nedostatky v príprave, v organizačnom zabezpečení a v realizácii testovania žiakov 5. ročníka ZŠ, uložila povinnosť prijať opatrenia na ich odstránenie.

1.1 Iné zistenia súvisiace s predmetom školskej inšpekcie

- V ZŠ¹⁸ v skupine 01 počas administrácie testu z predmetu SJL žiak napriek upozorneniu administrátora zapísal väčšinu odpovedí do odpovedového hárka nesprávne. Oprava nesprávne zapísaných odpovedí bola vykonaná za prítomnosti žiaka, administrátora, koordinátora, externého dozoru a školskej inšpektorky.
- V ďalšom subjekte¹⁹ boli v čase testovania prítomné médiá – televízia, priebeh testovania však nebol narušený.

¹⁶ ZŠ s materskou školou, Pionierska 2, Brezno

¹⁷ ZŠ s materskou školou, Pionierska 2, Brezno; ZŠ, Pavilón B, Školská ul. č. 26, Pribeta; ZŠ Andreja Kmeťa, M. R. Štefánika 34, Levice; ZŠ, Clementisova 616/1, Kysucké Nové Mesto; ZŠ, Májové námestie 1, Prešov; ZŠ, Námestie Štefana Kluberta 10, Levoča; ZŠ s materskou školou, Lakšárska Nová Ves 397

¹⁸ ZŠ s materskou školou, MPČL 35, Brezno

¹⁹ ZŠ, Dudova 2, Bratislava

2 ZÁVERY

Riaditelia a školskí koordinátori vo väčšine škôl (93,75 %) pripravili vhodné podmienky na realizáciu testovania žiakov, dodržali pokyny týkajúce sa prípravnej fázy testovania, otvárania testových zásielok, kontroly a prevzatia testov. Počas administrácie testov sa nevyskytli žiadne rušivé momenty. Administrácia testov z predmetu *matematika, slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra* sa realizovala vo vhodne upravených triedach. Všetci administrátori mali pripravené zasadacie poriadky. Zoznamy žiakov boli umiestnené na dverách a obsahovali príslušné náležitosti. Koordinátori, administrátori a externý dozor vykonávali svoju činnosť v pridelených skupinách žiakov prevažne v súlade s určenými inštrukciami. Zo zistení Štátnej školskej inšpekcie vyplynulo, že v kontrolovaných skupinách žiakov test z predmetu matematika vypracovalo pred uplynutím testovacieho času 37,97 % testovaných, zo slovenského jazyka a literatúry 90,11 %; z maďarského jazyka a literatúry 83,83 %. Nedostatky zistené v 6,25 % škôl súviseli s nedôsledným oboznámením sa školských koordinátorov, administrátorov so všeobecnými zásadami a podmienkami stanovenými v pokynoch k realizácii testovania vypracovanými NÚCEM. Zistené nedostatky sa týkali:

- nedodržania kritérií pre výber administrátorov,
- neurčenia náhradných administrátorov,
- nedodržania termínu alebo nezorganizovania školenia pre administrátorov,
- neoboznámenia žiakov so základnými informáciami a harmonogramom testovania,
- nezabezpečenia vhodnej úpravy učebne na testovanie,
- nevyčlenenia učebne pre žiakov, ktorí skončili vypracovávanie testov skôr,
- nezabezpečenia stále prítomného dozoru na chodbách,
- neposkytnutia možnosti žiakom opustiť triedu pri skoršom ukončení administrácie testu,
- nedodržania základných pravidiel stanovených pre administráciu testov,
- nezabezpečenia striedania ekvivalentných foriem testov (A, B) medzi lavicami,
- nedôsledného realizovania kontroly vyplnených údajov v záhlaví odpovedových hárkov (testová forma, kód testu),
- nedôsledného zabezpečenia všetkých testovacích nástrojov od administrátorov ihneď po ukončení každej časti testovania,
- nezapečatenia originálov odpovedových hárkov v určenej obálke,
- nedôslednej prípravy a uloženia spätnej zásielky na bezpečné miesto.

3 ODPORÚČANIA A PODNETY

3.1 Odporúčania na úrovni školy

- zabezpečiť dôsledné dodržiavanie pokynov vypracovaných Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania a plnenie povinností súvisiacich s úlohami Testovania 5

3.2 Odporúčania na úrovni systému

- s cieľom zvýšiť objektivitu priebehu testovania v spolupráci s riaditeľmi škôl určiť dostatočný počet pedagogických zamestnancov, ktorí budú vykonávať externý dozor